

народи и неговото унищожение би прѣдизвикало цѣль прѣвратъ въ цѣлото социално устройство. Робето били собственостъ на своитѣ господари и като такива се намирали подъ тѣхната абсолютна и неограничена властъ. Тѣ не били субектъ на права, но само обектъ, и затова тѣ не могли да притежаватъ за себе си никакви движими и недвижими имоти и каквото придобивали, това било собственостъ на тѣхнитѣ господари. Робето, като недѣеспособни и неправоспособни лица, не могли да се явяватъ въ сѣдилищата и отъ свое име да се сѣдятъ. За тѣхнитѣ дѣла отговаряли господаритѣ имъ, които и ги наказвали за извършенитѣ отъ тѣхъ прѣстѣпления. Първоначално убийството на роба не било човѣкоубийство, и убиецътъ билъ длъженъ само да заплати врѣдитѣ и стойността му на неговия собственикъ. Робето не сключвали законенъ бракъ, и затова бракътъ помежду имъ не се съпровождалъ отъ никакви религиозни обреди до епохата на византийския императоръ Алексій Комненъ (1095) ⁶⁷. Тѣ лично принадлежели на своитѣ собственици, нѣмали никакви лични права и не били лица въ днешния смисълъ на думата, но вещь, съ която притежателитѣ могли и имали право да се разполагатъ по усмотрението си и безнаказано да ги убиватъ ⁶⁸. Но въпрѣки това, старитѣ словѣни, и като езичници, и като християни, правѣли голѣма разлика между собствеността — човѣкъ и собствеността — вещь, и затова първата била най-важната и най-цѣнната: тѣ напълно съзнавали, че робитѣ макаръ и лично ограничени, но пакъ били разумни същества и лица. Людската природа и достоинството на робитѣ най-ясно изпжквали и се виждали при

⁶⁷ Zachariae v. Ligenthal. Jus graeco-romanum, III, 405.

⁶⁸ Synopsis. Д, V, § 1.

„ Ἀρμενόπουλος Κ. Ἐξάβιβλος, βιβλ. Α'. τίτλ. ιδ'. § § 1 — 22.